

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล

Instructional Leadership of the administrator in Digital Era

พนธกานต์ นฤทธิมนตรี¹,
อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²,
กุหลาบ ปุริสาร³

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Study) ผู้เขียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่จากแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศจำนวน 20 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ใหม่ไปสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษารับบริบทประเทศไทยในยุคดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ ในที่นี้จะนำเสนอองค์ความรู้เนื้อหาประกอบด้วย 1. ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3. แนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล และ 4. สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลได้ 14 ตัวชี้วัดดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมด้านดิจิทัล 2) การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ 3) การพัฒนาวิชาชีพครูยุคดิจิทัลด้วยกระบวนการ PLC 4) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 6) วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 7) การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ 8) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 9) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 10) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 11) การนิเทศติดตามและสะท้อนผลการเรียนรู้ 12) การสร้างแรงบันดาลใจเป็นองค์กรดิจิทัล 13) การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ และ 14) การสร้างฐานคุณภาพการศึกษาสู่ความยั่งยืน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการอันเป็นหัวใจของสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารโรงเรียน, ยุคดิจิทัล

Abstract

This academic article on Instructional Leadership of the administrations in the Digital Age by using a documentary research method, the authors analyzed and synthesized into a new body of knowledge from the ideas of 20 academics both in Thailand and abroad with the objective to present the concept of instructional leadership of school principals in the digital era. This new body of knowledge can be used to inspire school administrators to apply them in educational administrations in educational institutions in the context of Thailand in the digital era with high quality. In this paper, the body of knowledge will be presented, consisting of 1. Definition of instructional leadership of school administrators,

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาคุณวิบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

2. Components of Instructional leadership of school administrators, 3. Guidelines for educational administration in the Digital Era, and 4. Summary of instructional leadership components of the administrators in the Digital Era: 1) Having a shared vision for digital, 2) Creation of digital networks for academic cooperation, 3) Professional development of teachers in the digital era through PLC process, 4) Curriculum and learning management with technology, 5) Using digital technology for learning, 6) Learning culture Knowledge in the digital age, 7) Research for innovation development to enhance achievement, 8) Effective communication skills, 9) Promotion of learning atmosphere, 10) Creativity, 11) Supervising, monitoring and reflecting on learning outcomes, 12) Inspiring a digital organization, 13) Spiritual leadership and 14) Building a quality base for education towards sustainability. We hope that both public and private educational administrators can apply it in instructional administration which is the heart of the school management in order to achieve excellence and towards international and world class schools.

Keywords: Instructional leadership, School administrator, Digital era

1. บทนำ

ในยุคดิจิทัลมีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นที่มุ่งเน้นการพัฒนาในภาพรวม โรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และทักษะผู้เรียนทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และสามารถสื่อสารได้ รวมทั้งมีความสามารถทางเทคนิค ผู้บริหารและครูต้องปลูกฝังความรู้และทักษะที่จำเป็นโดยแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ และทักษะนี้ใช้กับโลกความเป็นจริงได้ และต้องพยายามเพิ่มความใฝ่รู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนควรมีกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร และการออกแบบการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดการรวมความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกัน มีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนและเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาพร้อมที่จะเจริญเติบโตในโลกยุคดิจิทัลที่ (สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์, 2560)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ คือการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนโฉมครูให้เป็นครูยุคใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคม, 2561)

เป้าหมายการจัดการศึกษาชาติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียน และเพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มี ความก้าวหน้าตามเป้าหมาย จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งหมดในโรงเรียนผืนกกำลังเป็นหนึ่งเดียว ประสานสัมพันธ์ให้มีพลัง ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปทั้งโรงเรียน บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคือผู้บริหาร สถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้ร่วมกันจัดการศึกษาตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาหลายประการ คือ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวมแล้วคะแนนต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งปัญหามาจากหลายปัจจัยที่สำคัญคือ การขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ กระบวนการบริหารทั้งทางด้านวิชาการ การ เรียนการสอนยังเป็นระบบบรรยายให้ท่องจำที่ล้าหลัง ในการประเมินสถานะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาไทย เนื่องจากผู้บริหาร เป็นจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน ผู้บริหารมีบทบาท สำคัญในการบริหารงานวิชาการ ที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจทั้งเรื่องหลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา บทบาทผู้บริหารจึงเป็น บทบาทที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถกระตุ้นและเสริมสร้างทั้งทางด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจ (อัจฉรา นิยามภา, 2561)

จากสภาพปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยยัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังอาจจะไม่ให้ความสำคัญในด้านวิชาการและการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร ขาดการถ่ายทอดให้ บุคลากรในสถานศึกษาของตนให้รับทราบถึงเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการบริหารวิชาการที่ครอบคลุมตามขอบข่ายงาน วิชาการส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การช่วยเหลือ ระบบดูแลนักเรียนยังปรับไม่ทัน กระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคดิจิทัลทำให้เกิดช่องว่าง ระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ความร่วมมือบริหารจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย กระบวนการจัดการเรียนรู้ยังยึดครูเป็น ศูนย์กลาง ขาดสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริหาร ของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัลและควรสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิด ขึ้นกับตนเอง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความกล้าคิด กล้าทำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน สถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงถือเป็นแบบปฏิบัติที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา (อารี กิ่งสาณกุล, 2553)

ในบทความทางวิชาการเรื่องนี้ ผู้เขียนจึงใคร่ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการด้วยวิธีวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร (Documentary Study) ซึ่งคาดว่าจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง อย่างแน่นอน และจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

Girvan (2001) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารเป็นแกนกลางของ ความพยายามในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ผู้จัดระเบียบองค์การ ผู้นำและผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้า ทางวิชาการของผู้บริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น

McEwan (2003) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาวะนำที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยครู ผู้สอน นักเรียนและหลักสูตรมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

Dimmock, & Walker (2005) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจากครู ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

อำนาจ ทองโปร่ง (2555) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ความสำเร็จขององค์กร ขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

จิตติมา วรณศรี (2557) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทที่ต้องปฏิบัติตนและปฏิบัติงานใน 8 บทบาท ดังนี้ 1) บทบาทผู้นำ 2) ผู้ประสานงานและสร้างเครือข่าย 3) บทบาทนักแก้ปัญหา 4) บทบาท นักพัฒนาระบบ 5) บทบาทนักวิชาการ 6) บทบาทสร้างทีมงาน 7) บทบาทพัฒนาทรัพยากรบุคคล และ 8) บทบาทนักสื่อสาร

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการโดยให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจและมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาและงานวิชาการ งานวิจัย งานประกันคุณภาพและงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร และคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศกล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

Mielcarek, & Hoy (2005) ได้ศึกษาวิจัย และวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการได้เป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจในเป้าหมาย และ 3) การกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน

Gickman (2007) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผลว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge)
2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks)
3. ด้านทักษะ (Skills)

Quah Cheng Sim (2011) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศมาเลเซีย พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนในประเทศมาเลเซีย ประสบความสำเร็จในการนำบทบาทผู้นำ ประกอบด้วย

1. เสริมบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

Gorton (2018) กล่าวว่า คุณลักษณะ ของความเป็นผู้นำดิจิทัล มีดังนี้

1. การพัฒนาทักษะดิจิทัลทั่วทั้งองค์กร ไม่ใช่แยกเฉพาะในแผนกต่างหาก
2. การมอบอำนาจและงบประมาณให้ผู้ดำเนินการตรวจสอบและปลุกฝังเทคโนโลยีดิจิทัลและวิธีการทำงาน

ที่คล่องตัว

3. สร้างแรงบันดาลใจทีมงานและบอร์ดเกี่ยวกับผลที่ได้ของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลพร้อมด้วยการพิสูจน์แนวคิดที่เป็นรูปธรรม แม้ว่า การทดลองที่ประสบความสำเร็จจะมีขนาดเล็ก

ดำรง มูลป้อม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กไว้โดยกำหนดองค์ประกอบหลักได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการเรียนรู้

วิจิตา สุขทั่วญาติ (2557) ได้สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนการสอนโดยเทคโนโลยีการสื่อสารในสถานศึกษา

จิตติมา วรณศรี (2557) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู

ชวนะ ทวีอุทิศ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

กนกอร สมปราษฎ์ (2560) ได้สรุปผลการวิจัยภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาทฤษฎีฐานราก พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติการหลักสำคัญคือ สร้างวิสัยทัศน์ร่วม และมุ่งเน้นเรื่องการเรียนรู้ของทุกคน

กัญญาณ อินหว่าง (2560) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และการเปิดเผยกล้าแสดงออก 2) ด้านความสามารถ ได้แก่ สามารถจัดทางานวิชาการและโครงการวิจัยเข้าสู่คณะวิชาและการวางระบบการบริหารวิชาการ และ 3) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ การใช้ความรู้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

นิตยา วงษ์กันยา (2560) ได้สรุปผลการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองค์ประกอบหลักด้านความรู้ความสามารถ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวางแผนวิชาการ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 2) องค์ประกอบหลักด้านความสำเร็จของงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การวิจัยทางการศึกษา การกำหนดเป้าหมาย และการมุ่งมั่นพัฒนา 3) องค์ประกอบหลักด้านสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ประสิทธิภาพของงาน การจูงใจ การมีส่วนร่วม และบรรยากาศการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบหลักด้านความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และการสร้างนวัตกรรม

จิณณวัตร ปะโคทัง (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแนวคิดใหม่ในการบริหารการศึกษาเพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนี้

1. การสร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy)
2. การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ (Spiritual Leadership)

สรุป องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ จากกรณีวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1. การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล
- องค์ประกอบที่ 2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ
- องค์ประกอบที่ 3. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร
- องค์ประกอบที่ 4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
- องค์ประกอบที่ 5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 6. วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 7. การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์

องค์ประกอบที่ 8. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 9. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.3 แนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

แนวทางการก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัล การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลองค์กรจะต้องมีสมรรถนะในการจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงในหลายประการ ทั้งด้านการตอบสนองความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การสร้างสถานการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้อย่างตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร

ทินกร บัวชู, และทิพภาพร บัวชู (2562) ได้สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. **การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership)** ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายถอดวิสัยทัศน์ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2. **การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice)** ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักกว่าจะต้องเป็นผู้ชำนาญในการใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) สามารถจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมืออาชีพ ออกแบบสถานที่ทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ

3. **ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven)** ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) โดยนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัดทำให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรตั้งแต่การทำงานประจำวัน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4. **ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Manager Ent)**

5. **การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture)**

สุชญา โกมลวานิช (2563) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. **การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication)**

2. **การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision)**

3. **การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)**

สรุป แนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักวิชาการมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล
2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร
4. การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
5. การเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี

6. การสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ยุคดิจิทัล

3. สรุปรองค้ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล

ศิริพงษ์ กลั่นไพบูลย์ (2564) ได้สรุปรองค้ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาวัตกรรมการระดับผลสัมฤทธิ์ 4) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 6) การมีวิสัยทัศน์เท่าทันแนวโน้มอนาคต 7) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 8) การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร 9) วัฒนธรรมการเรียนรู้ และ 10) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังมีความหมายต่อไปนี้

1. การบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล การกำกับ ติดตาม การนิเทศ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ หมายถึง การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้เกิดขึ้น เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพิ่มช่องทางการเชื่อมโยงทางวิชาการได้อย่างหลากหลาย

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาวัตกรรมการระดับผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การสร้างการวิจัยเพื่อพัฒนางาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ใช้กระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์งานวิจัย เพื่อมุ่งผลสำเร็จ ประสิทธิภาพของงาน และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ทักษะการสื่อสาร การโน้มน้าว การจูงใจกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถกระตุ้นการตัดสินใจร่วมกันในงานวิชาการ

5. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนา หรือการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันแนวโน้มอนาคต หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การสร้าง ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตและยุคดิจิทัล

7. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ ความคิดเชิงกลยุทธ์ การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การใช้กลยุทธ์ดิจิทัลในการบูรณาการกระบวนการและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาครูบุคลากรในสถานศึกษา ให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

9. วัฒนธรรมการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างอัตลักษณ์ขององค์กร และเป็นแบบอย่างที่ดีใช้ทักษะความเป็นผู้นำดิจิทัลเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของบุคลากร การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ต่อองค์ความรู้ใหม่ สร้างสังคมแห่งปัญญา พัฒนางานและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพทางวิชาการ ปรับทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล

10. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้ในการพัฒนาทักษะดิจิทัลในองค์กร การรู้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้คล่องแคล่ว ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

4. การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลและองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถแสดงดังตารางที่ 1 มี 14 องค์ประกอบดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลและองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล
1. วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล	1. การมีวิสัยทัศน์เท่าทันแนวโน้มอนาคต	1. การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล
2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อ การเรียนรู้	2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการ	2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความ ร่วมมือทางวิชาการ
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	3. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้า บุคลากร	3. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้า บุคลากร
4. การบริหารและการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี	4. การบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้	4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
5. การเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี	5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
6. การสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ยุค ดิจิทัล	6. วัฒนธรรมการเรียนรู้	6. วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
	7. การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับ ผลสัมฤทธิ์	7. การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับ ผลสัมฤทธิ์
	8. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	8. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
	9. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	9. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้
	10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
		11. การนิเทศติดตามและสะท้อนผลการ เรียนรู้
		12. การสร้างแรงบันดาลใจเป็นองค์กร ดิจิทัล
		13. การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ
		14. การสร้างฐานคุณภาพการศึกษาสู่ ความยั่งยืน

จากการสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลและองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลได้ 14 องค์ประกอบได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ 3) การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร 4) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 6) วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 7) การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ 8) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 9) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 10) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 11) การนิเทศติดตามและสะท้อนผลการเรียนรู้ 12) การสร้างแรงบันดาลใจเป็นองค์กรดิจิทัล 13) การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ และ 14) การสร้างฐานคุณภาพการศึกษาสู่ความยั่งยืน ดังมีความหมายต่อไปนี้

1. **การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล** หมายถึง การที่ผู้นำองค์กรสามารถสร้างภาพในอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเข้ามายังการเรียนรู้ และแผนกลยุทธ์นำมาใช้บริหารองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้าน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญสูงสุดกับงานวิชาการ

2. **การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ** หมายถึง การที่กลุ่มคนหรือกลุ่มที่มีการประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ต หลากหลายช่องทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน และตระหนักร่วมกันในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ

3. **การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร** หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมและพัฒนาครูบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะการปฏิบัติงานแบบไร้ขีดจำกัด และมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

4. **การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี** หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยุคดิจิทัล สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติและประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบริหารจัดการ

5. **การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้** หมายถึง ทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถใช้ในการพัฒนาทักษะดิจิทัลในองค์กร ใช้เครื่องมือทางดิจิทัล มีกลยุทธ์การตัดสินใจแบบดิจิทัล เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล

6. **วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล** หมายถึง การสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรและเป็นแบบอย่างที่ดี โดยใช้ทักษะความเป็นผู้นำดิจิทัลเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานของบุคลากร สามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงาน วัฒนธรรมการเรียนรู้และบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึงเพื่อพัฒนางานและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพทางวิชาการ ปรับทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล

7. **การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์** หมายถึง การสร้างการวิจัยเพื่อพัฒนางาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ใช้กระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์งานวิจัย เพื่อมุ่งผลสำเร็จ ประสิทธิภาพของงาน และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8. **ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ** หมายถึง ทักษะการสื่อสาร การโน้มน้าว การจูงใจคำแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจร่วมกันในงานวิชาการ และใช้การสื่อสารด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลายและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับองค์กรภายในและระหว่างองค์กรเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการ

9. **การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้** หมายถึง การพัฒนา หรือการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

10. **ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์** หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ ความคิดเชิงกลยุทธ์ การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การใช้กลยุทธ์ดิจิทัลในการบูรณาการกระบวนการและเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในสถานศึกษา รวม 12

11. การนิเทศติดตามและสะท้อนผลการเรียนรู้ หมายถึง การนิเทศการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นทีมกัลยาณมิตร และมีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ของครูทุกคน

12. การสร้างแรงบันดาลใจเป็นองค์กรดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี กระตุ้นส่งเสริมสร้างแนวคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและบุคลากรใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเรียนการสอนและการทำงาน

13. การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ หมายถึง ผู้บริหารเป็นตัวอย่างในการนำทางวิชาการที่ทุ่มเทเสียสละพัฒนาวัฒนธรรม วิชาชีพครูด้วยจิตวิญญาณเพื่อศิษย์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

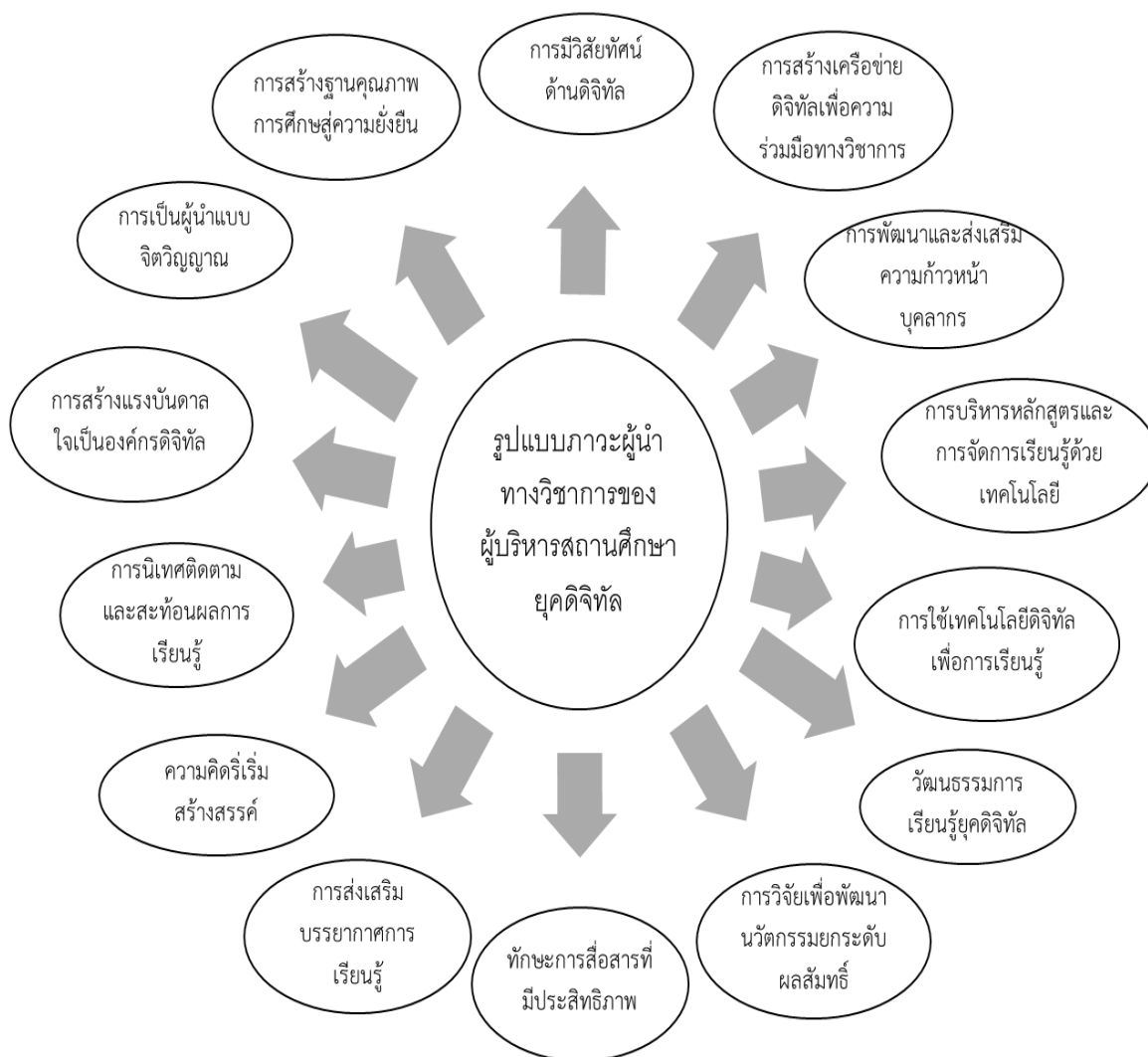
14. การสร้างฐานคุณภาพการศึกษาสู่ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ คุณภาพชีวิตของผู้เรียนสู่เป้าหมายทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

5. บทสรุป

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สามารถสรุปเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลได้ 14 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1. การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล
- องค์ประกอบที่ 2. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อความร่วมมือทางวิชาการ
- องค์ประกอบที่ 3. การพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากร
- องค์ประกอบที่ 4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
- องค์ประกอบที่ 5. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 6. วัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
- องค์ประกอบที่ 7. การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์
- องค์ประกอบที่ 8. ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- องค์ประกอบที่ 9. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- องค์ประกอบที่ 11. การนิเทศติดตามและสะท้อนผลการเรียนรู้
- องค์ประกอบที่ 12. การสร้างแรงบันดาลใจเป็นองค์กรดิจิทัล
- องค์ประกอบที่ 13. การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ
- องค์ประกอบที่ 14. การสร้างฐานคุณภาพการศึกษาสู่ความยั่งยืน

จากบทสรุป สามารถแสดงเป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุคดิจิทัลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

6. เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชาญ. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. วิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 51-66.
- กัญญาณ อินทว้าง. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารระดับคณะวิชาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนตจอร์จ.
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิตมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณาการพิมพ์.
- ชวณะ ทวีอุทิศ. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ดำรง มูลป้อม. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตตรวจราชการที่ 11 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทินกร บัวชู, และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นิตยา วงษ์กันยา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสาร มจร., 6(2).
- วิจิตา สุขทั่วญาติ. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในทศวรรษหน้าของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตน์ร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ:ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์.(2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาคุชฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุชญา โกมลวานิช. (2563). องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. สืบค้น 2 เมษายน 2563, จาก <https://app.gs.kku.ac.th>.
- อำนวยการ ทองโปร่ง. (2555). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์.
- Alig-Mielcarek, & Hoy, W.K. (2005). *A theoretical and empirical analysis of the nature, meaning, and influence of instructional leadership*. U.S.A.: The Ohio State University.
- Dimmock, C., & Walker, A. (2005). *Educational leadership: Culture and diversity*. Gateshead: Athenaem Press.
- Girvan, N. (2001). *Reinterpreting the Caribbean*. In B. Meeks & F. Lindahl (Eds.), *New Caribbean thought: A reader*. Jamaica: University of the West Indies Press.
- Glickman, C. D. (2007). *Super Vision and instructional leadership: A developmental approach*. (7th th). Boston: Pearson.
- Gorton, C. (2018). *6 characteristics of digital leadership*. Retrieved July 1, 2019, from <https://digileaders.com/6-characteristics-digital-leadership>.
- McEwan, E. K. (2003). *7 steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.
- Quah Cheng Sim. (2011). *Instructional leadership among principals of secondary schools in Malaysia*. *International Research Journals*, 2(12), 1784-1800.